

IVXX

ТЕАТАР ФЕСТА

ПЕТАР

КОЧИЋ

ЏАС

КОСА

3-9-8

2024.

БИЛТЕН 6

Субота, 8. 6. 2024.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ

ОЧЕВИ И ОЦИ

По роману Слободана Селенића

Драматизација: Ката Ђармати

Режија: Вељко Мићуновић

Издање Стеријиног позорја

Учесници промоције: Мирослав Мики Радоњић и Ружа Перуновић

Трибина Театар феста Петар Кочић 2024.

У потрази за оригиналним драмским текстом

ОКРУГЛИ СТО

ОЧЕВИ И ОЦИ

Народно позориште у Београду

Последње такмичарско вече Театар феста „Петар Кочић“ била је резервисана за представу „Очеви и оци“ коју је извео ансамбл Народног позоришта у Београду. Представу је режирао Вељко Мићуновић, а драматизацију истоименог романа Слободана Селенића урадила је Ката Ђармати.

Разговор о представи је, као и претходних вечери, водила Јелена Којовић Тепић, која је, након представљања присутних чланова ансамбла, замолила Светислава Гонцића, управника Позоришта, да прокоментарише избор управо овог текста, напомињући да је представа до сада освојила 33 награде на фестивалима. Гонцић је нагласио да је, с једне стране било важно тематско одређење, али и идеја некадашњег директора Народног позоришта Веце Лукића о постављању

драматизације Селенићевог романа, те да вертикала различитости о којој Селенић пише у својим дјелима и данас траје на овим просторима. Навео је и да су кроз изузетну режију и глумачку подјелу успјели да материјализују ту идеју, управо у времену када се поставља питање дефинисања идентитета једног новог времена и једног новог свијета у којем се сви редефинишемо и преиспитујемо. „Није довољно поставити себе као некакав интелектуални капацитет само у односу на дневнополитичке ставове, то је једноставна рефлексија, један постмодернистички поступак. Мислим да се у том смислу, у односу на духовно, културно и свако друго наслеђе, мора отићи мало озбиљније и дубље, а то је, у ствари, управо Селенић урадио“, ријечи су Гонцића.

Којовић Тепић се затим осврнула на доминацију драматизација у односу на ауторске текстове на Фестивалу и питала да ли је дошло до кризе драмског текста, на шта је Гонцић одговорио: „Није ни први, а ни последњи пут да се драматизују романи, што је драматуршки оправдано. Поменућу један од разлога. Ми смо завршили са администрирањем једне естетике времена које је иза нас, то време које је припадало једној идеолошкој матрици имало је своје атрибуте и дефинисало је културне матрице и културни простор. То време је иза нас, а новији параметри још нису успостављени. Младим писцима треба дати

шансу, а ми, као старије колеге, дужни смо да им омогућимо да пронађу нову естетику. Самим тим ће дефинисати ново писмо, нови драмски простор и нову естетику“.

Услиједило је питање за Милоша Ђорђевића, који у представи тумачи улогу Милутина Медаковића, о томе шта је схватио из Селенићевог романа, односно адаптације. „Мислим да није био бољи тренутак да изађе ова представа у којој се каже да је ‘сада све другачије, да је политика ушла у сваку кућу и дете нам је узела’. По мени је то јако значајна опомена за тренутак у коме данас живимо, иако је писано раније. Друга тема је генерацијско неслагање и неразумевање и позориште би требало данас да опомене и синове и очеве

да покушамо да нешто у тој матрици, у том сталном понављању генерацијских грешака, променимо и да исправимо грешке, потпуно бивајући времена у коме живимо. Мислим да данас много више грешака праве родитељи него деца и мени је овај текст помогао да у односу са својом децом неке ствари променим набоље“, рекао је Ђорђевић.

Којовић Тепић је, уз напомену о сведености, прецизности и суптилности представе, Вањи Ејдус (улога Елизабете Медаковић) поставила питање о процесу настанка представе. „Пре свега се појавила драматизација која је јако усмерила рад и настала је у сарадњи Вељка и Кате Ђармати, тако да је он кроз то већ знао куда ће то све да иде. Он јесте био врло спреман и

начин рада је био врло неуобичајен. За четири-пет дана је поставио цео комад и онда се враћао и 'чистио', па смо заједно прецизирали и разговарали о свему. Што се тиче прецизности, мени то ужасно прија, ја сматрам да унутар неке перфектне, заправо математичке, прецизности имамо огромну слободу", одговорила је Ејдус. Улогу Нанке тумачи Сена Ђоровић и на питање да ли је било тешко одиграти лик „закопчане“ Српкиње, рекла је следеће: „Јесте, иако ми је модел тог понашања апсолутно познат. Највећи страх био ми је да направим опште место и то је требало контролисати. Ту нам је Вељко помогао, имали смо много поверења у њега јер је од почетка знао шта хоће. Створио се фантастичан простор да минималним средствима одиграмо неке фантастичне универзуме и то је страшно узбудљиво и инспиративно“. Модераторка је констатовала да је Александар

и њени разлози су ми блиски, с њима могу да се поистоветим, без обзира што можда нису ондашњи разлози. Разумем њену енергију, ватру и жељу за променом, она брани оно у шта верује“.

Последње питање модераторка је поставила Молини Удовички Фотез, директорки Дrame Народног позоришта и оно се односило на потребу за постављањем овог комада. „Роман је изашао 1985. и био револуционаран у то време и врло брзо је ушао у неке европске антологије романа, одјекнуо је и ван тадашње Југославије. Било нам је занимљиво да данашња генерација, која је о том времену само могла да слуша, а опет прошла кроз врло турбулентна времена да своје читање времена које је турбулентно. Мени је јако занимљиво на који начин су они прочитали то време, то је различито од, на пример, моје генерације или генерације двадесет година раније“.

Вучковић, који се појављује у улози Михајла Медаковића, добио нешто више простора за драмску акцију у односу на остале ликове. „Борио сам се доста са том структуром, која је заиста одлична и врло катарзична, али сам стално осећао да бих додао још нешто. Вероватно је то значило да до изражаја дођу сва цепања која тај лик има, али ми сада, када је процес завршен, та структура прија“, изјавио је Вучковић.

Вања Милачић (Рахела) је на питање о значају женских ликова у овој причи о мушкарцима рекла: „То је оно што чини живот. Жена без мушкарца не може, нити мушкарац може без жене, то је узрочно-последично. Не постоје полови, постоји једно јединство. Вратила бих се на важност настанка представе у овом тренутку када смо окружени ратовима. Рахела у роману не постоји, постоје само два њена писма и све што она говори у представи је редитељска надградња, драматуршка интервенција да се покаже и тај социјални, универзални слој. Она је жртва, она је објективна жртва. Доживљавам је као Елизабетин алтер его, блиско биће које вам је као сенка“.

Најмлађи женски лик у роману, симбол револуције је Јелена, коју игра Ива Милановић, а која је о својој улози рекла следеће: „Доживљавам је као позитивну јер је браним

Домаћин
вечери:

Генерални спонзор
94. сезоне

КРИТИКА

УСПЕШНО ПРИМЕЊЕНА КЛАСИКА

Када је објављен 1985. године, роман „Очеви и оци“ Слободана Селенића заступао је радикалне идеје које су одражавале ново саморазумевање београдског интелектуалног круга. Селенић историју београдске грађанске породице посматра кроз историју српског и југословенских народа. За њега је породица Медаковић жртва и фашизма и комунизма, чак више комунизма него фашизма, који није продукт класне борбе већ подела у српском друштву. Овакве идеје данас (про)левичарски оријентисани интелектуалци осуђују кривећи их за све наше недаће, али сматрамо да Селенићеве идеје о српском друштву и породици треба посматрати у контексту у коме су настале. Слободан Селенић је био припадник генерације која је у младости страствено пригрлила револуционарне идеје, а касније се дубоко разочарала – сасвим је извесно како им се чинило да је просечни делатник СКЈ, у доба декаденције СФРЈ, више личио на Бору Шнајдера него на Филипа Филиповића. На то се надовезују чињенице да је Југославија осамдесетих била у економској кризи, а међунационални односи у АП Косово и Метохија су били (и остали) јако затегнути. Није без значаја ни то што је осамдесетих наше друштво истовремено било под великим утицајем вредности које заступа англоамеричка масовна култура, а организовано по моделу самоуправног социјализма. На све ово треба додати и чињеницу да је осамдесетих у европским социјалистичким земљама криза била све дубља, а на Западу је неолиберализам ухватио залет. Дакле, осамдесетих година 20. века, када је настао роман „Очеви и оци“, ништа није ишло у прилог левичарским идејама.

Но, читава ова (пред)прича не би имала никаквог смисла да Слободан Селенић није, пре свега, један од наших најзначајнијих театролога, есејиста и изванредан писац романа. У својим театролошким радовима Слободан Селенић је промовисао европску авангардну драму код нас, писао је изванредне есеје о драмским писцима његовим савременицима и доказао да је истински ангажман у драмској форми шири и већи од сваког идеолошког оквира. Романи Слободана Селенића имају изузетно суптилну нарацију која вас нагони да сасвим утонете у свет и мисли његових ликова. Ако се свему наведеном дода и чињеница да се ове године обележава 90 година од рођења писца, било је сасвим логично да Народно позориште стави на репертоар Велике сцене драматизацију Селенићевог романа „Очеви и оци“.

Драматизација Кате Ђармати следи идејно опредељење Селенића, а његову причу и идеје „пакује“ у савремену позоришну форму која отвара нов угао сагледавања романа. Она следи основну линију радње романа, али је даје у фрагментарној форми инсистирајући подједнако на значењу текста, звуку изговорених речи, на ритму реченице и снази геста. То је, позоришно гледано, био јако mudar избор јер је драматизацију „одвукао“ од реализма (који је имплицитно садржан у структури романа, а који је на сцени често баналан) и „довео“ је у „поље“ сценског истраживања текста као звучне слике. На сцени слушамо песме, слушамо како звуче одређене речи и гласови српског језика, како се развија ритам говора, како се речи везују за гесте и како све то заједно чини портрет једне породице и њеног друштвеног миљеа.

Организација сценског простора (сценограф Зорана Петров) такође је нереалистичка и значењски подстицајна. Уместо грађанског стана, радња представе је пребачена у простор који у себи има нечег од амфитеатра који би се могао налазити у позоришту, на универзитету или у судници. На тај начин представа постаје суђење или боље рећи просуђивање ликова где су они сами себи тужиоци, оптужени, предавачи и глумци, а ми смо порота то јест публика која о свему доноси свој суд. Ово просуђивање за редитеља Вељка Мићуновића је веома интимно и лично. Њега не занима да истражи шта то комунисти желе, већ како звучи и како одјекује реченица *I wish you were dead* између оца, сина и мајке. Мићуновића не занима у чему је размимоилажење грађанске интелигенције, националног духа и младих револуционара већ како тај однос звучи Енглескињи Елизабети која не разуме добро ни језик ни обичаје. Током читаве представе имамо утисак да радњу посматрамо из угла Елизабете Медаковић, која је отуђена од средине и језика и за коју су звучност и гест важни бар колико и значење самих речи. И у самом роману Елизабета повремено ступа у функцију наратора преко које Селенић даје критику међуратног београдског миљеа, али главна линија приче иде преко Стевана Медаковића у

чијој судбини се укрштају сви токови приче. У представи је зачудно доминантан поступак те је стога било логично да нам Елизабетина визура буде најближа. Поступак зачудности примењен у овој представи показао је редитељевој способности да прецизно употребљава сценске знакове. Истовремено, Мићуновић није себе и свој концепт ставио у први план већ је дозволио глумцима да покажу како они разумеју овај приступ. То је за последицу имало да сви глумци играју као хармоничан ансамбл, али да истовремено свако покаже свој глумачки стил.

У представи Елизабету Медаковић игра Вања Ејдус. Она зна како играти лик који публика истовремено треба емотивно да разуме и да критички увиђа ситуацију у којој се лик налази. Елизабета Вање Ејдус дубоко проживљава све што се дешава и њој и њеним ближњима задржавајући при томе сабраност и способност да разуме укупну ситуацију. Насупрот емотивне, али суздржане Елизабете Вање Ејдус је лик Нанке коју игра Сена Ђоровић. Нанка је пожртвована, али тврда патријархална жена. Њу води интуиција и српски патријархални принцип живљења. Она се свесно ставља у службу мушкараца и интуитивно не подноси Елизабету која се води другачијим принципима. Сена Ђоровић када игра Нанку, има сведене гесте, а силовитост њеног карактера очитује се кроз глас који је на сцени јачи од гласа Вање Ејдус. Рахела Блејк (Вања Милачић) је метафора „другог“ јер је и жена и Јеврејка па је према томе осуђена да буде жртва. Вања Милачић је избегла замку

да игра паћеницу. Била је концентрисана и сведена указујући нам да су највеће жртве често невидљиве и заборављене. Насупрот женама су Милутин Медаковић (Милош Ђорђевић), који је једноставна старинска предратна (Први светски рат) добричина што у све улази срцем и Стеван Медаковић (Никола Ракочевић) који много више разуме од оца, али губи сву животну енергију у интелектуалним расправама. Насупрот свих ових ликова које можемо назвати старом тј. предратном генерацијом, стоје млади револуционари Михајло Медаковић (Александар Вучковић) и Јелена (Ивана Милановић). Јелена Иване Милановић је женски Хаклбери Фин, а Михајло је бунтовник који покушава да пронађе своју аутентичност у грубом дистанцирању и од очевог и мајчиног наслеђа и у тој борби страда. Нажалост, ова два лика су у представи најмање упечатљива. Разлог за то пре свега треба тражити у самом Селенићу који је свесно одбио да се удуби у разлоге приступању комунистичком покрету најмлађег Медаковића. Пошто ни драматург, а ни редитељ нису хтели да иду преко Селенића, глумцу Александру Вучковићу није преостало ништа друго него да стално игра гнев и бес што је за последицу имало да нам се чини како је његов лик мање комплексан од ликова других Медаковића. Сјајну епизоду дао је Никола Ристановски који је једноставно, уверљиво и дирљиво изговорио речи Видосава Прокића несрећног оца и српског сељака који помаже Стевану Медаковићу да пронађе и сахрани тело свог сина јединца. Свим глумцима је у интерпретацији помогао костим (Марија Марковић Милојевић) који је био функционалан, стилски усаглашен и јасно обележавао карактер и друштвену улогу сваког лика. За успех ове представе заслужна је и композиторка Невена Глушица која је дала музичку потпору звучности речи.

Публика ће радо гледати представу Очеви и оци зато што она у себи носи добру меру онога што су опште прихваћене естетске и друштвене вредности које собом носи име Слободана Селенића и савремене позоришне тенденције које доносе Ката Ђармати, Вељко Мићуновић, уметнички сарадници и глумачки ансамбл Народног позоришта. Позоришни значај ове представе огледа се и у томе што Слободана Селенића јако дуго нисмо имали прилике да видимо на нашим сценама, а класика се потврђује новим успешним сценским тумачењима.

Марина Миливојевић Мађарев
(vreme.com)

■ Пратећи програм

У потрази за

Претпоследњег дана овогодишњег Театар феста „Петар Кочић“, у оквиру пратећег програма, на Сцени „Петар Кочић“ одржана је трибина под називом „У потрази за оригиналним драмским текстом“. Присутне је на самом почетку поздравила, Дијана Грбић, директорка Народног позоришта Републике Српске и истакла да јој је изузетна част што су успјели да организују овај догађај који представља новину у склопу пратећег програма Фестивала која ће убудуће бити настављена. „Сматрали смо да, поред пратећег програма који је подразумевао промоције књига и часописа, постоји потреба за оваквим садржајем и да се, када су већ ту стручњаци у области позоришне умјетности, исказа потреба да се говори о темама које су уочене у позоришној дјелатности или кроз фестивале“, изјавила је Грбићева и искористила прилику да поздрави госте: Ивана Плазибату, Николу Бундалу, Виду Давидовић, Мирослава Радоњића, Миливоја Млађеновића и Молину Удовички Фотез, Наташу Глишић и Марија Ћулума.

Грбићева је затим дала ријеч Миливоју Млађеновићу, модератору трибине: „Ово није научни скуп, није ни округли сто, овдје смо да разговарамо о једној теми која нам је наметнута од стране позоришне стварности коју живимо. Наташа Иванчевић, као селектор овогодишњег Театар феста, тежила је ка томе да да предност домаћем драмском тексту и то, да будемо,

прецизнији, на језицима јужнословенских народа. Драматизације јесу и биће у свим нашим позориштима, на свим нашим фестивалима и ово ни у једном тренутку не би смела да буде ниједна врста сумње у легитимитет тог поступка, него ово изражава нашу чежњу за оригиналношћу драмског текста“, изјавио је Млађеновић и позвао Молину Удовички Фотез, драмског писца, драматурга и директорку Дrame Народног позоришта у Београду, да се обрати.

Удовички Фотез је почела краћом анализом репертоара Народног позоришта у Београду, те истакла да је за позориште подједнако значајна и добре драматизације и оригинални драмски текстови. Такође је напоменула да је за пласман првог текста младог писца важно да се нађе добар редитељ, а као примјер је навела текст „Успаванку за Алексију Рајчић“ Ђорђа Косића и да је јавно читање тог текста било потврда потребе за уврштавањем овог текста на репертоар њихове позоришне куће. Такође је подијелила своје искуство са Хартефактовог конкурса најбољи ангажовани цјеловечерњи драмски текст на који је пристигло више од стотину текстова, што потврђује да ауторских текстова заиста има. Истакла је и да је потребно активирати и посао драматурга унутар позоришта који би допринио да млади писци што прије дођу до сцене, као и да су јавна читања више него драгоценост.

Мирослав Мики Радоњић, директор Стеријиног позорја и иницијатор Конкурса за оригинални драмски текст, је напоменуо да је Стеријино позорје основано 1956. године с циљем развоја, афирмације и промоције савременог домаћег драмског текста и истакао да домаћег позоришта нема без домаћег аутора. Осврнуо се на чињеницу да су фестивал „Кругови“ увели са жељом да врате атмосферу која је владала док је тај фестивал био познат под називом Југословенске позоришне игре, односно да у „Круговима“ могу да се играју представе из земаља бивше Југославије рађене по текстовима аутора из тих земаља, те да је важно да се види гдје је ко по темама, естетици и начину развоја драматургије у тим земљама, али и да је публика заинтересована за теме којима се баве аутори из тих земаља. „Позорје ће и даље инсистирати на томе да је праизведба текста домаћег аутора од енормне важности за позоришну уметност у целини, а наравно да су драматизације добродошле“, напоменуо је Радоњић. Такође је нагласио да је за обликовање репертоара једног озбиљног позоришта, поготово градског карактера, битно да на репертоару имају комаде домаћих аутора. Навео је и да је суштина Стеријиног позорја да уравнотежи рад на развоју савремене домаће драме кроз конкурс, копродукције и часопис „Сцена“, али и да преиспитује класику.

Миливоје Млађеновић је констатовао да су се у дотадашњем току расправе издвојиле три тачке: драматизације су потез позоришта које игра на сигурно, награђивање драмских комада утиче на формирање драмских писаца и непобитан значај оригиналних драмских текстова. Напоменуо је и да се још није разговарало о томе у чему се огледа тај значај и позвао Виду Давидовић да каже своје мишљење о томе на основу свог искуства. Давидовићева је истакла да су у посљедњих двадесет година на пољу оригиналног драмског текста настајале тенденције ка неким врстама нових гласова генерације, те да јој је важно да се направи пресјек шта генерацијска драма подразумијева. Такође, сматрала је и да је драма у књижевном смислу данас благо маргинализована, што је негативно, јер драма показује гдје тенденција друштва данас води.

О ситуацији у вези са овом проблематиком говорио је Иван Плазибат, редитељ и директор Дrame Хрватског народног казалишта из Сплита, који је рекао да је битно да људи са ових простора на сцени гледају своје животе и своје проблеме, а да се то запоставља. Навео је и да сматра да се тренд драматизација хит романа, романа и филмова десио управо због генерацијског искуства и препознавања структура осјећања. Такође је напоменуо да у организацији позоришта недостаје структурисање награде, новчане награде, сценских читања и радионичког типа рада са драмама.

На позив Миливоја Млађеновића, своја искуства подијелио је и млади редитељ Никола Бундало који је у свом досадашњем раду имао је два пута прилику да ради праизведбе. Бундало је сматрао да су дешавања довела до тога да постоји струја бањалучких аутора, коју чине Вида Давидовић, Тања Шљивар, Коља Пејаковић, Лана Басташић и др. навео је и да код младих редитеља, који око себе углавном окупљају млађе глумачке подјеле, постоји потпуно другачија перспектива када раде представе по текстовима младих аутора и када заједнички долазе до потребних рјешења. Досадашње искуство показало му је да је рад са драматизацијама нешто тежи због транспоновања линија које су битне за представу у позоришни језик.

Ненад Новаковић говорио је из позиције позоришног радника и издавача о томе да је младим ауторима врло тешко да допру до позоришта, али и да нема великог интересовања читалачке публике за драмска дјела. Нагласио је да је потребна промјена става самих позоришта која би требало да уложе више напора како би се драмска дјела у већој мјери нашла у обавезној лектури основних и средњих школа, што би значајно промијенило постојећу ситуацију.

Марио Ђулум, професор Академије умјетности Универзитета у Бањој Луци, рекао је да конкурси и јавна читања могу помоћи, али нису гарант да ће драмски текстови бити изведени на сцени. Навео је да је и свјезина оригиналних драмских текстова, њихов приступ одређеној теми, оно што заинтересује гледаоце и што треба да заинтересује и позоришта. Запитао се и која је сврха јавних читања драмских текстова која се организују на АУБЛ, ако на њих не долазе управници позоришта, те предложио да се јавна читања организују у сарадњи с позориштима ради њиховог представљања стручној јавности. Као трећи начин навео је сарадњу са редитељима јер су они у прилици да предложе драмске текстове. Ђулум није негирао важност драматизација, али је потенцирао да је за развој једне средине и једног позоришта и културе једног народа битно постојање савременог драмског текста. Александар Васиљевић, млади драматург, истакао је да није проблем у оригиналном драмском тексту и у драматизацијама, него у томе што су се позоришта окренула потрази за добрим редитељима на штету добрих драмских текстова. Као додатни проблем навео је да је и недостатак одговарајућих конкурса у Републици Српској.

Миливоје Млађеновић је закључио да је разговор на трибини био подстицајан и да је ово занимљиво подручје које заслужује више простора у стручној јавности.

Пратећи програм

Издања Стеријиног позорја

Треће и последње вечери пратећег програма Театар феста, на Сцени „Петар Кочић“ одржана је промоција издања Стеријиног позорја, на којој је представљен дио њихове богате издавачке дјелатности. Модератор Александар Матрак је поздравио све присутне и представио учеснике промоције: директора Стеријиног позорја Мирослава Микија Радоњића и уредницу издања Стеријиног позорја Ружу Перуновић. Представљена су два издања часописа „Сцена“, те књиге из њиховог издаваштва „Мотив самоубиства у драмама Биљане Србљановић“ аутора Предрага Јакшића, „Вођство алтернативних позоришних организација у Србији“ ауторке Наде Јефтенић, „Између змаја и његовог гнева“ аутора Душана Латиновића и „Неодустајање“ ауторке Марије Меденице.

„Драго ми је да је Стеријино позорје опет присутно на овом фестивалу и то је већ традиција која траје дуги низ година, можемо чак рећи и да је вишедеценијска. Ружа Перуновић је наша нова уредница издања Стеријиног позорја, која иначе ради већ две године у Позорју и велики је познавалац не само књижевности него и драмске књижевности. Једна је и одговорних за ‘Сцену’, јер је секретар редакције исте, дакле вишеструко је у нашој институцији драгоцен“, говори Радоњић. Он наводи и да је сам фестивал ове године био јако богат, те да су имали више од педесет програмских цјелина, 11 представа у такмичарском програму, 11 представа у склопу Позорја младих, 17. Међународни симпозијум позоришних критичара и театролога, те читав

низ пратећих програма, изложби и трибина. Фестивал је угостио више од 500 учесника у току девет дана свога трајања.

„Ове године на нашем фестивалу били су заиста гости из читавог света, али оно што је занимљиво је да су, након 40 година, у такмичарској селекцији биле представе које су рађене по делима домаћих аутора из Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Северне Македоније и Србије. Кад је реч о капиталном издању ‘Јоаким Вујић, сабране драме’, оно се први пут појављује код нас. Зашто је ова књига битна? Битна је зато што се све први пут појавило на једном месту, то јесте, све сачуване драме на једном месту. Ми знамо да је Јоаким Вујић написао 27 драмских

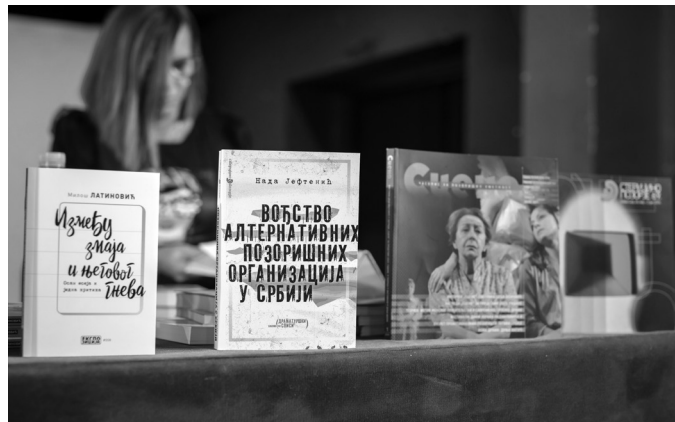

дела, а овде у књизи је објављено седамнаест. Остали комади су изгубљени, за њих четири се зна да су изгореле у бомбардовању Народне библиотеке, а за преосталих седам се не зна шта им се догодило. Сижеи тих комада су познати и претпоставља се да су завршили у неким приватним колекцијама. Покушали смо да им уђемо у траг када смо правили грађу за ову књигу, тражили смо по архивама, те послали допис у Хрватско народно казалиште у Загребу, не бисмо ли пронашли неки препис. Да вас подсетим, средином XIX века Летеће дилетантско позориште из Новог Сада је ишло свуда, но, нажалост, ни у њиховим архивама ништа не постоји. Јоаким је заиста био једна невероватна личност, велики позоришни фанатик, који је трпео многа понижења током свог рада на грађењу позоришта и он јесте, условно речено, отац српског позоришта“, износи Радоњић. Он је такође нагласио да, ако се не осврнемо у прошлост и ако не погледамо оно што је било и оно што нас чини онима који смо данас, тешко да можемо размишљати о будућности.

„Када је реч о ‘Сцени’, ту су наше сталне рубрике, то јесте, домаћи драмски текст, победнички драмски текст са нашег конкурса. Оно што је новитет и што бих желео да нагласим је да је од сада доступна и на ћирилици и на латиници, због наших колега из Словеније и Хрватске, јер је она најзначајнији часопис на нашим просторима који излази у континуитету већ 65 година. Друга важна ствар је та што смо обновили нешто што је постојало прије више од 20 година, а то је да часопис ‘Сцена’, односно критичари, бирају најбољи позоришни комад у Србији. Ми смо поново покренули ту анкету и резултати су изашли у првом броју. Колеге критичари су изгласали да је најбоља представа 2023. године била ‘Очеви и оци’, коју ћете имати прилику вечерас да погледате“, додао је Радоњић.

Ружа Перуновић се осврнула на четири књиге које су издали у претходној години, те дала кратак пресјек сваке.

„Прва књига је ‘Мотив самоубиства у драмском стваралаштву Биљане Србљановић’, аутора Предрага Јакшића и ово је заиста једна изузетна театролошка студија на којој се на један утемељен научни начин доказује да је мотив самоубиства не само присутан у драмском стваралаштву Биљане Србљановић него и да је апсолутно доминантан мотив. Аутор је узео у обзир само драмске текстове, а не извођења, и доказао из различитих аспеката ову тезу, како са театролошког тако и са психолошког, филозофског и социолошког. Доказујући ову тезу, он је направио и класификацију која разликује 28 различитих врста самоубиства и заиста детаљно разрађује ову причу. Занимљиво је и да аутор на крају закључује да, иако је то доминантан мотив у њеним драма,

јунаци ипак опстају, што свакако представља својеврсну утеху у контексту ове приче. Друга књига је студија ‘Вођство алтернативних позоришних организација у Србији’ ауторке Наде Јефтенић. Значајна је јер је прва књига ове врсте у Србији, нико до сад се није бавио овом темом на научни начин у смислу анализе и тумачења, стога сматрамо да заиста може бити корисна пре свега тим организацијама, али свакако се ови модели могу применити и у другим типовима. Књига је и емпиријска и теоријска. Наредне две књиге су прилагођене широј публици. Милош Латинковић написао је ‘Између змаја и његовог гнева’, књигу која има осам есеја и једну критику. Њихова специфичност је што је Милош Латинковић писао о савременом позоришном животу у Србији на питак и једноставан начин, бавећи се различитим темама и проблемима. Писао је о кризи у позоришту за време пандемије и на који начин се позориште довијало да превазиђе ту кризу, о улози драмског писца, о алтернативном театру, те о слободи уметничког стварања. Специфичност лежи у јединственом стилу, а то је стил који је негде између новелистичког и театролошког и есеји настају из перспективе некога ко је и романописац и театролог, уредник часописа, позоришни менаџер и практичар. Последња књига је дело Марије Меденице, а носи назив ‘Неодустајање’. Књига која је настала као уметничко искуство у којем је ауторка написала драмски текст који потом поставља на сцену и све што прати то искуство. Представа је настала са идејом да се испитају глумачка средства која су на располагању глумцима. Она у првом делу наводи готов драмски текст, те говори која је све глумачка средства испитивала и које све процесе приликом извођења ове монодраме, те на крају доноси одређене закључке“, наводи Перуновићка.

На крају промоције, Радоњић и Перуновићка су позвали на праћење издавачке дјелатности Стеријиног позорја преко интернет странице и истакли да је важно да се књиге шире и да се о њима чује, што је и њихова мисија.

 ПРЕДСТАВЉАМО ЖИРИ XXVI ТЕАТАР ФЕСТА „ПЕТАР КОЧИЋ“

Миљивоје Млађеновић, рођен је у Бијељини, 1959. године. Дипломирао на Филолошком факултету, 1982. године, група за југословенске књижевности и српскохрватски језик - смјер књижевно-публицистички. Магистарску тезу под насловом „Књижевни празори у драмама за децу Александра Поповића“ одбранио на Учитељском факултету у Сомбору, 2002. године. Упоредо се бави позоришном праксом (дванаест година управник Народног позоришта Сомбор, седам година управник Српског народног позоришта Нови Сад, три године директор Стеријиног позорја, три године умјетнички савјетник Народног позоришта „Стерија“ Вршац), селектор је и члан жирија најугледнијих позоришних фестивала, бави се педагошким (редовни професор на Педагошком факултету у Сомбору за предмете Сценска уметност, Увод у позоришну уметност итд.) и научно-истраживачким радом у области књижевности (докторирао на Филолошком факултету у Београду) и театрологијом.

У Шабачком позоришту изведена му је комедија „Рабле/Врлина/Грех“ у режији Владимира Лазића, у Народног позоришту Сомбор драма „Маестро“ о сликару Милану Коњовићу у режији Милана Нешковића и „Мразовић – дидактичка антидрама“ у сопственој режији, у Позоришту младих у Новом Саду „Кад сам био гарав“ у режији Стевана Бодрже, а у Градском позоришту „Семберија“ у Бијељини „Комедија ометена у развоју“ у режији Душана Тузланчића.

Написао је и десетак драмских дјела за дјецу која се изводе на позоришним сценама Сомбора, Зрењанина, Зајечара, Крушевца, Ниша, Краљева, Ужица, Вршца, Бање Луке, Зенице. Аутор је студија „Сценске бајке Александра Поповића“, „Одлике драмске бајке“, „У замку замки“, „Драмски потенцијал поезије и прозе за децу“, „Интертекстуална плетисанка“ и „Конституција драмског лика Лазе Костића“. Објавио је и двије књиге позоришних комада за дјецу, књигу афоризама, књигу позоришних путописа, драме „Скандалозна комедија“, „Гороцвет 2012“, „Маестро“, приредио бројне публикације итд. Осим научних радова из области методике наставе књижевности, пише и објављује позоришну и књижевну критику, есеје, репортаже, сценарије телевизијских емисија, уредник је бројних специјализованих позоришних емисија, писац афоризама и путописаца. Аутор је књига „Баш челик и друге за позорницу удешене бајке“ (1997), „Путописи из позоришта“ (1997), „Зез-рез“ (1992), „Сценске бајке Александра Поповића“ (студија) (2005).

За изузетан допринос развоју позоришне умјетности у Србији, добитник је награде „Никола Петровић Пеца“ за 1996. годину. Златна повеља „Лаза Костић“ за најбољу новинску репортажу додијељена му је на Међународном фестивалу репортаже „Интерфер“ (1997), а добитник је и II награде за позоришни есеј на фестивалу „Дани Миљивоја Живановића“ у Пожаревцу (2002), Октобарске награде Града Сомбора (2017) и многих других.

Идејни је творац и оснивач манифестације „Позоришни маратон“, која се сваке године у јуну одржава у Народног позоришту Сомбор.

 ПРЕДСТАВЉАМО ЖИРИ XXVI ТЕАТАР ФЕСТА „ПЕТАР КОЧИЋ“

Љубиша Савановић рођен је 14. децембра 1981. у Бањој Луци, гдје је завршио основну школу и Гимназију. Године 2003. дипломирао је на Драмском смјеру, одсјек Глума Академије умјетности Универзитета у Бањој Луци у класи проф. Јелене Трепетове Костић. Стални је члан ансамбла Народног позоришта Републике Српске, а од 2007. до 2011. био је и умјетнички директор ове позоришне куће. Осим ангажмана у НПРС-у, публика га познаје из представа Градског позоришта „Јазавац“, Градског казалишта Пожега, Академије умјетности Бања Лука и Удружења драмских умјетника Републике Српске. Такође је познат и по својим улогама на филму и у телевизијским серијама (трилогија „Кожа“, „Месо“, „Кости“, „Краљ Петар први“, „Мочвара“, „Тотоплољето“, „32. децембар“, „Турнеја“, „Коридор“ и др.) За улоге у Народном позоришту Републике Српске освојио је бројне награде од којих издвајамо: Награда за најбољег младог глумца за улога Переписара у представи Госпођа министарка, Позоришне игре, Јајце (2006), Награда за глумачку креацију за улогу Хермана Клауса у представи Дивље месо, Позоришне игре, Јајце (2009), Глумац вечери по оцјени жирија публике за улогу Миће у представи Ожалошћена породица, Фестивал глумачких свечаности „Миливоје Живановић“, Пожаревац, Србија (2014), Гран-при стручног жирија за најбољу мушку улогу, улога Браце у представи Кривица, XI међународни фестивал глумца Никшић, Црна Гора (2014), Награда за најбољег глумца Фестивала за улогу Неше у представи Подвала, XVI фестивал „Дани комедије“, Бијељина (2017), Награда за најбољег глумца Фестивала за улогу Неше у представи Подвала, XXII међународни фестивал малих сцена и монодраме Источно Ново Сарајево (2017), Награда за најбољег глумца Фестивала за улогу Неше у представи Подвала, XVIII Театар фест, Добој (2017), Награда за најбољег глумца Фестивала за улогу Драге Ђука у представи Наши дани, XIX Театар фест, Добој (2018), Специјална награда стручног жирија за улогу Ивана Вуковића у представи Сабирни центар, XIII Јоаким ИнтерФест Крагујевац, Србија (2018), „Зоранов брк“ за најбоље глумачко остварење вечери за улогу Драге Ђука у представи Наши дани, XXVII фестивал „Дани Зорана Радмиловића“ Зајечар, Србија (2018), Награда за најбољу мушку улогу, улога Драге Ђука у представи Наши дани, XXXV Сусрети позоришта/казалишта, Брчко (2018), Награда за најбољег глумца за улогу Драге Ђука у представи Наши дани, XIV међународни фестивал „Златна вила“, Приједор (2018), Мала лиска за глумца вечери за улогу Драге Ђука у представи Наши дани, Међународни фестивал комедије „Мостарска лиска“, Мостар (2019), Награда стручног жирија за најбољег глумца Фестивала за улогу Драге Ђука у представи Наши дани, VII Фестивал праизведбених представа ПИП, Алексинац, Србија (2019) и Мала лиска за глумца вечери за улогу Мише у представи Истина Градског позоришта Јазавац (2020).

ТАКМИЧАРСКИ ПРОГРАМ ТЕАТАР ФЕСТА *ПЕТАР КОЧИЋ* 2024.

(од 3. до 9. 6. 2024)

Уторак, 4. 6. 2024.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ СОМБОР

ЉУДИ ОД ВОСКА

Аутор: Мате Матишић

Режија: Иван Вања Алач

Сриједа, 5. 6. 2024.

ХРВАТСКО НАРОДНО КАЗАЛИШТЕ СПЛИТ

ЦРВЕНА ВОДА

По роману Јурице Павичића

Драматизација: Ивор Мартинић

Режија: Ивица Буљан

Четвртак, 6. 6. 2024.

ПОЗОРИШТЕ „БОРА СТАНКОВИЋ“ ВРАЊЕ

НИШТА НЕЋЕМО ЗАБОРАВИТИ

По мотивима романа „Кањец филма“ и

„Иста прича“ Вере Ценић

Драматизација: Тијана Грумић

Режија: Југ Ћорђевић

Петак, 7. 6. 2024.

БОСАНСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ЗЕНИЦА

ДРАМА О МИРЈАНИ И ОВИМА ОКО ЊЕ

Аутор: Ивор Мартинић

Режија: Нермин Хамзагић

Субота, 8. 6. 2024.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ

ОЧЕВИ И ОЦИ

По роману Слободана Селенића

Драматизација: Ката Ћармати

Режија: Вељко Мићуновић

ПОДРЖАВАЈУ НАС:

Влада Републике Српске
Министарство просвете и културе

Република Србија
Министарство културе и информисања

ГРАД БАЊА ЛУКА
CITY OF BANJA LUKA

генерални
спонзор
94. сезоне

